

Зачена І. М.

старший викладач кафедри іноземних мов

ННІМВ НАУ, м. Київ, Україна

СМАРТФОНИ І ПЛАНШЕТИ НА ЗАНЯТТЯХ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ: ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ МОБІЛЬНОГО НАВЧАННЯ В ШКОЛАХ НІМЕЧЧИНИ

Сучасні технічні новинки та необхідність модернізації вітчизняної освіти, надають нові можливості для задоволення інформаційних та технологічних потреб навчального процесу, сприяють інтеграції у європейський освітній простір. Сьогодні важко уявити навчання без цифрових технологій, а смартфони та планшети стають все більш важливими в як засоби навчання – в тому числі і під час викладання та вивчення німецької мови як іноземної, адже всі великі німецькі видавництва (Hueber Verlag, Cornelsen Verlag, Klett Verlag), що спеціалізуються на виданні підручників з німецької мови як іноземної чи другої іноземної мови, випускають до своїх книг не лише цифрові носії. Найновіші підручники містять також QR-коди, за допомогою яких інформація чи навчальний матеріал стають швидко доступними як у компютерному класі так і у звичайній аудиторії та не потребують додаткових часових та матеріальних витрат.

Варто зазначити, що вітчизняна наука має широкий ряд ґрунтовних досліджень та публікацій щодо використання новітніх ІТ-орієнтованих технологій (комп'ютер, інтернет, мультимедійні та цифрові засоби) у процесі вивчення іноземної мови, методів та прийомів використання ІТ-орієнтованих технологій, форм та вид роботи, що є найбільш доцільними та ефективними [1, 2, 4]. Проте навчання за допомогою смартфона та планшета ще не отримали свого належного місця у цьому процесі, хоч і є часто використовуваними медіа ресурсами в умовах технічно обмеженої аудиторії [3, с. 63].

Зростання інтересу до цифрових технологій і використання смартфонів в якості носіїв навчальної інформації під час вивчення німецької мови

дозволяють зробити заняття більш гнучким, навчальний процес більш автономним. Особливо актуальним це стає у сучасних умовах навчання як в Україні так і в Німеччині, коли зменшується кількості аудиторних занять для вивчення німецької мови як іноземної чи другої іноземної мови (у вузах, освітніх навчальних закладах різного типу, мовних школах чи курсах) і, відповідно, збільшується кількість годин для самостійного навчання. Це стало поштовхом до створення більшої кількості матеріалів для смартфонів і планшетів та спонукало німецькі видавництва частково змінити свої підручники. Замість формалізованих граматичних вправ, більше вправ на самостійне (автономне) опрацювання інформації за різними видами діяльності (Hören, Lesen, Sprechen, Schreiben) та на активну комунікацію у групі. До книги пропонується величезна кількість додаткової (тобто електронної) продукції, націленої на інтенсивніше використання мобільних пристроїв.

У зв'язку з цим роль мобільного навчання набуває все більшого значення в процесі вивчення німецької мови. Адже за допомогою смартфонів та планшетів можна будь-де отримати, змінити, зберегти чи просто скористатися будь-якими даними, а це, на думку професор педагогічного університету у Відні Томаса Штрассера не лише збагачує заняття з німецької мови, а в цілому допомагає отримати освіту [8].

2008 року до 25 річниці появи першого мобільного телефону інтернет-платформа medien+bildung.com представила свій медіа педагогічний проект MyMobile, який мав показати величезні креативні можливості сучасних мобільних телефонів для навчання. В рамках цього проекту колектив педагогів на чолі з професором Бенном Бахмаєром розробив, методично обґрунтував та випробував на практиці методику мобільного навчання, за якою навчання, підсилене використанням мобільного телефону як медійного засобу навчання, розглядається як основне для шкільної та вищої освіти, а також в позашкільній роботі підлітків та в освіті для дорослих.

Наступним етапом став проект «Мобільне навчання з планшетними комп'ютерами (2012-2015)» Нижньосаксонського Інституту якісної шкільної

освіти, в якому прийняли участь 15 гімназій та реальних шкіл з усієї Німеччини. Метою проекту було визначити потенціал планшетних комп'ютерів як медійних засобів навчання, випробувати їх на занятті та втілити на практиці. Для реалізації поставленої мети були актуалізовані навчальні плани шкіл-учасниць, а школярі та учні гімназій навчилися самостійно правильно та відповідально користуватися планшетом як технічним засобом навчання.

Вчителі, класи яких приймали участь у проекті, зробили наступні висновки щодо доцільності планшетних класів і перспектив мобільного навчання: «урок з планшетом» - це сучасна форма заняття, це актуально і захоплююче; створено головну платформу для комунікації та обміну даними як між учнями так і між учителями; можливість навчатися разом та по окремо; учні більш компетентні у використанні технічних засобів навчання у порівнянні зі звичайними класами; учні самі відповідають за те, який шлях для вивчення матеріалу чи виконання завдання вони вибрали; вчитель не повинен виконувати завдання разом, він лише консультує [7, S. 33].

У подальшому було створено цілу «мережу мобільного навчання», в якій медіа центри із різних регіонів пропонують типові для всієї країни навчальні модулі, створені спеціально для занять з планшетами. Щоб керівники навчальних закладів та педагоги ефективно контактували в цій мережі та могли отримати необхідні поради та рекомендація при плануванні, підготовці та проведенні занять з планшетами, відділ медіаосвіти вищезгаданого інституту проводить для зацікавлених шкіл щоквартальні «мережеві зустрічі».

За результатами дисертаційного дослідження Катаріни Хан, експериментальну частину якого «Використання планшетів на заняттях з німецької мови як іноземної в групах рівня B 1.1» вона проводила в Гете-Інститутах Дубліна, Лондона та Амстердама осіннього семестру 2012-2013 н.р., мовні школи, мовні курси як і звичайні школи почали активно втілювати мобільне навчання на заняттях з німецької як іноземної чи другої іноземної мови. У рамках дослідження порівнювалися три групи, в яких навчання

проводилося за допомогою планшетів (iPad-класи), з трьома групами учнів, які навчалися у звичайних класах (аналогова аудиторія).

При плануванні занять з німецької мови та/чи окремих його части з використанням смартфонів та планшетів було запропоновано шість дидактичних аспектів Бахмайра [5, S. 4]: 1) Інтеграція у навчальний процес неформальних видів навчання; 2) Створення умов для ситуативного навчання; 3) Вироблення нових навчальних та медійних контекстів; 4) Створення комунікаційних мостів; 5) Заохочення учнів до активної роботи на занятті в якості медіа експертів; 6) Створення сприятливих умов для розвитку та навчання.

Очевидними перевагами використання планшетів, на думку дослідниці, є те, що кожен учень чи студент може як спільно так і самостійно розробляти свої власні мультимедійні продукти, а потім представляти і обговорювати їх у групі. К. Хан приходить також до висновку, що вчитель лише супроводжує роботу на занятті: забезпечує зв'язок (тобто спонукає до комунікації в групі чи відповідає на проблемне питання) або структурує розмову в групі [6].

Отже, наскільки якісно цифрові технології можуть збагатити заняття і навчальний процес в цілому залежить не лише від навчально-методичних матеріалів. Важливим є як вміння користуватися сучасними навчальними технологіями, так і відповідна компетентність з боку викладачів. З іншого боку за умов мобільного навчання студенти мають стати більш відповідальними і змушені будуть свідомо само організовуватися.

З огляду на все вищесказане варто наголосити, що вивчення мови за допомогою смартфонів і планшетів приносить, без сумніву, задоволення, а їх використання під час вивчення німецької мови – це прогресивно, зручно і саме те, чого бажають молоді люди. Проте, техніка не повинна відволікати від навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вороніна Г. Р. Комп'ютерно орієнтовані технології у процесі вивчення іноземних мов [Електронний ресурс] / Вороніна Г. Р. //

Науковий вісник кафедри Юнеско КНЛУ. Серія Філологія. Педагогіка. Психологія. Випуск 27, 2013. – С. 250-255. – Режим доступу: <http://journals.uran.ua/index.php/2411-5991/article/view/80588>

2. Гочіташвілі Кетеван. Роль ІТ-технологій у процесі вивчення іноземної/другої мови [Електронний ресурс] / Гочіташвілі К. // Міжнародний журнал у галузі мультилінгвальної освіти, 2014. – № 2. – С. 19-44. – Режим доступу до журн.:

http://multilinguaeducation.org/storage/uploads/articles_contents/141107020824.pdf

3. Зачепа І.М. Роль медіа ресурсів та наочності у навчанні іноземній мові. // Інтелектуальна та емоційна складові навчання іноземних мов: новітні тенденції і завдання для вищої школи: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції 5 червня 2015 р./ За заг. ред. І.Б. Зарубінської, І.В. Бонацької, Н.М. Василюшиної. – К.: НАУ, 2015. – С. 62-65.

4. Пометун, О.І. Інтерактивні технології навчання. Теорія, досвід: методичний посібник авт. / О. Пометун, Л. Пироженко. – К.: А.П.Н., 2002. – с. 136.

5. Friedrich, Katja. Mobiles Lernen mit dem Handy. Das Handy als kulturelle Ressource für Bildung nutzen [Електронний ресурс] / Friedrich // Mediaculture-online. - Режим доступу: http://www.support-netz.de/fileadmin/user_upload/Medienbildung_MCO/fileadmin/bibliothek/friedrich_mobiles_lernen/friedrich_mobiles_lernen.pdf

6. Hahn, Kathrin. Digitale Klassenzimmer: Tablets im DaF-Unterricht [Електронний ресурс] / Goethe-Institut. Sprache. Kultur. Deutschland. // Magazinsprache. – Режим доступу: <https://www.goethe.de/de/spr/mag/20516230.html>

7. Projektabschlussbericht. Mobiles Lernen mit Tablet-Computern an niedersächsischen Schulen. – Niedersächsisches Landesinstitut für schulische Qualitätsbildung. – 2015, S. 43.

8. Strasser, Thomas. Mobiles Lernen im Daf-Unterricht: Smartphones, Tablets und Co. [Электронный ресурс] / Magazinsprache // Goethe-Institut. Sprache. Kultur. Deutschland. – Режим доступа: <https://www.goethe.de/de/spr/mag/20744244.html>